Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

18. april 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i civile sager – forordning (EU) 2015/848 – insolvensbehandling – hovedinsolvensbehandling i Tyskland og sekundær insolvensbehandling i Spanien – anfægtelse af insolvensbehandlerens boopgørelse og liste over kreditorer i forbindelse med den sekundære insolvensbehandling – kvalificering af lønmodtagerkrav – tidspunkt, der skal tages i betragtning – overførsel af aktiver, der befinder sig i Spanien, til Tyskland – aktivernes sammensætning i en sekundær insolvensbehandling – tidsmæssige parameter, der skal tages i betragtning«

I de forenede sager C-765/22 og C-772/22,

angående to anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (handelsret nr. 1 i Palma de Mallorca, Spanien), ved afgørelse af 24. november 2022 (C-765/22) og af 25. november 2022 (C-772/22), indgået til Domstolen henholdsvis den 6. december 2022 og den 19. december 2022, i sagerne

Luis Carlos,

Severino,

Isidora,

Angélica,

Paula,

Luis Francisco,

Delfina

mod

Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España (C-765/22),

og

Victoriano,

Bernabé,

* Processprog: spansk.

Jacinta,

Sandra,

Patricia,

Juan Antonio,

Verónica

mod

Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España,

Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG (C-772/22),

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, K. Jürimäe (refererende dommer), Domstolens præsident, K. Lenaerts, som fungerende dommer for Tredje Afdeling, samt dommerne N. Piçarra, N. Jääskinen og M. Gavalec,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– for Luis Carlos, Severino, Isidora, Angélica, Paula, Luis Francisco, Delfina, Victoriano, Bernabé, Jacinta, Sandra, Patricia, Juan Antonio og Verónica ved advokat A. Martínez Domingo og procuradora I. Muñoz García,

– Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España, ved administrador concursal L.A. Martín Bernardo,

– den spanske regering ved A. Ballesteros Panizo, som befuldmægtiget,

– Europa-Kommissionen ved S. Pardo Quintillán og W. Wils, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af dels artikel 7, stk. 1, artikel 7, stk. 2, litra g) og h), og artikel 35 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/848 af 20. maj 2015 om insolvensbehandling (EUT 2015, L 141, s. 19), sammenholdt med 72. betragtning til denne forordning, dels den nævnte forordnings artikel 3, stk. 2, artikel 21, stk. 1 og 2, og artikel 34.

2 Anmodningerne er blevet indgivet i forbindelse med to tvister mellem, i den første sag, på den ene side Luis Carlos, Severino, Isidora, Angélica, Paula, Luis Francisco og Delfina og på den anden side Air Berlin Luftverkehrs KG, Sucursal en España (herefter »Air Berlin Spanien«) vedrørende anfægtelse af den boopgørelse og liste over kreditorer, der er udarbejdet af insolvensbehandleren, i forbindelse med en sekundær insolvensbehandling, der er indledt mod Air Berlin Spanien på spansk område (sag C-765/22), og, i den anden sag, på den ene side Victoriano, Bernabé, Jacinta, Sandra, Patricia, Juan Antonio og Verónica og på den anden side Air Berlin Spanien og Air Berlin PLC & Co. Luftverkehrs KG (herefter »Air Berlin«) vedrørende anfægtelsen af en handling, hvorved aktiver blev fjernet fra dette område (sag C-772/22).

Retsforskrifter

EU-retten

3 3., 22., 23., 40., 46., 48., 66.-68. og 72. betragtning til forordning 2015/848 har følgende ordlyd:

»(3) Det er en forudsætning for et velfungerende indre marked, at grænseoverskridende insolvensbehandlinger kan afvikles rationelt og effektivt. Vedtagelsen af denne forordning er nødvendig for at virkeliggøre dette mål, som henhører under samarbejdet om civilretlige spørgsmål som omhandlet i traktatens artikel 81.

[...]

(22) Denne forordning accepterer, at det som følge af store forskelle i den materielle ret ikke er hensigtsmæssigt at indføre en fælles procedure for insolvensbehandling med generel gyldighed i hele [Den Europæiske Union]. At lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, skulle anvendes uden undtagelse ville på denne baggrund ofte give anledning til problemer. Dette gælder eksempelvis for de meget forskelligt udformede nationale retsregler om sikringsrettigheder, som findes i medlemsstaterne. Derudover er de fortrinsrettigheder, nogle kreditorer har under insolvensbehandlingen, i visse tilfælde udformet yderst forskelligt. I forbindelse med den næste revision af denne forordning vil det være nødvendigt at identificere yderligere foranstaltninger med henblik på at forbedre arbejdstagernes fortrinsrettigheder på EU-plan. Denne forordning bør tage hensyn til sådanne forskellige nationale retsregler på to måder. Dels bør der fastlægges særlige regler om den lovgivning, der finder anvendelse i forbindelse med særligt betydningsfulde rettigheder og retsforhold (f.eks. tinglige rettigheder og arbejdsaftaler). Dels bør der parallelt med en hovedinsolvensbehandling med universel gyldighed åbnes mulighed for også at indlede territorial insolvensbehandling, som kun vedrører de aktiver, der befinder sig i den medlemsstat, hvor denne insolvensbehandling indledes.

(23) Ved denne forordning bliver det muligt at indlede hovedinsolvensbehandlingen i den medlemsstat, hvor centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig. En sådan hovedinsolvensbehandling har universel gyldighed og sigter mod at omfatte alle skyldnerens aktiver. For at beskytte de mange forskellige interesser gør denne forordning det muligt at indlede en sekundær insolvensbehandling, som afvikles parallelt med hovedinsolvensbehandlingen. Den sekundære insolvensbehandling kan indledes i den medlemsstat, hvor skyldneren har et forretningssted. Den sekundære insolvensbehandling har kun virkning for de aktiver, som befinder sig på den pågældende medlemsstats område. Ufravigelige regler om samordning med hovedinsolvensbehandlingen sikrer den nødvendige ensartethed i Unionen.

[...]

(40) Sekundære insolvensbehandlinger kan tjene forskellige formål ud over at beskytte lokale interesser. Der kan være tilfælde, hvor skyldnerens bo, der er under insolvensbehandling, er for kompliceret til at blive administreret under ét, eller hvor forskellene i de berørte retssystemer er så store, at der kan opstå vanskeligheder i forbindelse med udvidelsen af virkningerne efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, til de øvrige medlemsstater, hvor aktiverne befinder sig. Insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen kan derfor indgive begæring om indledning af sekundære insolvensbehandlinger, når en effektiv forvaltning af boet, der er under insolvensbehandling, gør det påkrævet.

[...]

(46) Af hensyn til effektiv beskyttelse af lokale kreditorers interesser bør insolvensbehandleren i hovedinsolvensbehandlingen ikke uretmæssigt kunne realisere eller flytte aktiver, der befinder sig i den medlemsstat, hvor et forretningssted er beliggende, navnlig ikke, hvis formålet hermed er at forhindre, at disse kreditorer kan fyldestgøres effektivt, hvis der efterfølgende indledes en sekundær insolvensbehandling.

[...]

(48) [...] For at sikre hovedinsolvensbehandlingens forrang bør insolvensbehandleren for denne insolvensbehandling have flere muligheder for at øve indflydelse på alle samtidige sekundære insolvensbehandlinger. [...]

[...]

(66) Denne forordning bør for de sagsområder, den dækker, fastlægge ensartede lovvalgsregler, som på deres anvendelsesområde træder i stedet for de nationale internationalprivatretlige regler. Medmindre andet er fastsat, bør lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandling indledes (lex concursus), anvendes. Denne lovvalgsregel bør gælde både for hovedinsolvensbehandlingen og for lokale insolvensbehandlinger. Lex concursus fastsætter alle insolvensbehandlingens virkninger, såvel de processuelle som de materielle, for de berørte personer og de berørte retsforhold. Den fastsætter alle betingelserne for en insolvensbehandlings indledning, afvikling og afslutning.

(67) Den automatiske anerkendelse af en insolvensbehandling, som almindeligvis er underlagt lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, kan kollidere med de regler, som gælder for transaktioner, der foretages i andre medlemsstater. Til beskyttelse af berettigede forventninger og omsætningssikkerheden i andre medlemsstater end den, hvor insolvensbehandlingen er indledt, bør der fastsættes bestemmelser om en række undtagelser fra denne hovedregel.

(68) I forbindelse med tinglige rettigheder er der et særligt behov for en særbestemmelse, som afviger fra lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, da sådanne rettigheder er af stor betydning for långivningen. Stiftelsen, gyldigheden og omfanget af tinglige rettigheder bør derfor almindeligvis reguleres af lovgivningen på det sted, hvor aktiverne befinder sig, og bør ikke berøres af indledningen af insolvensbehandlingen. Indehaveren af en tinglig rettighed bør således fortsat kunne gøre sin ret gældende til at udtage sikkerheden af boet. Hvis der i henhold til lex rei sitae knytter sig tinglige rettigheder til aktiver i én medlemsstat, men hovedinsolvensbehandlingen gennemføres i en anden medlemsstat, bør insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen kunne begære en sekundær insolvensbehandling indledt i det jurisdiktionsområde, hvor de tinglige rettigheder består, hvis skyldneren har forretningssted dér. Hvis der ikke indledes sekundær insolvensbehandling, bør et eventuelt overskydende provenu ved salget af et aktiv, som de tinglige rettigheder er knyttet til, overdrages til insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen.

[...]

(72) Til beskyttelse af arbejdstagere og arbejdspladser bør spørgsmålet om virkningerne af en insolvensbehandling for videreførelsen eller afslutningen af et ansættelsesforhold og for de rettigheder og pligter, som parterne i et sådant arbejdsforhold har, afgøres efter den lovgivning, der finder anvendelse på den relevante ansættelsesaftale i henhold til de almindelige lovvalgsregler. I sager, hvor opsigelsen af arbejdsaftaler kræver godkendelse ved en ret eller en administrativ myndighed, bør den medlemsstat, hvor skyldnerens forretningssted er beliggende, desuden bevare kompetence til at give en sådan godkendelse, selv om der ikke er indledt insolvensbehandling i den pågældende medlemsstat. Ethvert andet spørgsmål vedrørende insolvenslovgivningen, f.eks. om arbejdstagernes fordringer er beskyttet som fortrinsrettigheder samt om disse eventuelle fortrinsrettigheders status, bør afgøres efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen (hovedinsolvensbehandlingen eller den sekundære insolvensbehandling) er blevet indledt undtagen i de tilfælde, hvor der er givet tilsagn om at undgå sekundær insolvensbehandling i overensstemmelse med denne forordning.«

4 Forordningens artikel 2 med overskriften »Definitioner« fastsætter:

»I denne forordning forstås ved:

[...]

5) »insolvensbehandler«: en person eller et organ, som har til opgave, herunder midlertidigt,
   i) at prøve og anerkende fordringer i forbindelse med insolvensbehandling
   ii) at repræsentere kreditorernes kollektive interesser
   iii) enten helt eller delvis at forvalte aktiver, som skyldneren har mistet rådigheden over

iv) at afvikle de i nr. iii) omhandlede aktiver, eller
v) at føre tilsyn med forvaltningen af skyldnerens forretninger.

[...]

7) »afgørelse om indledning af insolvensbehandling«:
i) en rets afgørelse om at indlede insolvensbehandling eller stadfæste indledning af insolvensbehandling og
ii) en rets afgørelse om udpegelse af en insolvensbehandler

8) »tidspunktet for insolvensbehandlingens indledning«: det tidspunkt, hvor afgørelsen om indledning af insolvensbehandling får virkning, uanset om afgørelsen er endelig eller ej

[...]

11) »lokal kreditor«: en kreditor, hvis fordringer mod en skyldner udspringer af eller har forbindelse til driften af et forretningssted i en anden medlemsstat end den medlemsstat, hvor centret for skyldners hovedinteresser befinder sig

[...]«

5 Denne forordnings artikel 3 med overskriften »International kompetence« bestemmer følgende i stk. 1-3:

»1. Retterne i den medlemsstat, på hvis område centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig, har kompetence til at indlede insolvensbehandling (»hovedinsolvensbehandling«). Centret for skyldnerens hovedinteresser er det sted, hvor skyldneren normalt forvalter sine interesser, og som er identificerbart for tredjemand.

[...]

2. Befinder centret for skyldnerens hovedinteresser sig på en medlemsstats område, har retterne i en anden medlemsstat kun kompetence til at indlede insolvensbehandling mod denne skyldner, hvis den pågældende har et forretningssted på denne anden medlemsstats område. Denne insolvensbehandling kan kun omfatte den del af skyldnerens aktiver, som befinder sig på sidstnævnte medlemsstats område.

3. Er der indledt insolvensbehandling i henhold til stk. 1, bliver enhver insolvensbehandling, som senere indledes i henhold til stk. 2, en sekundær insolvensbehandling.«

6 Samme forordnings artikel 6 med overskriften »Kompetence til at behandle sager, der følger direkte af insolvensbehandlingen og har tæt tilknytning hertil« bestemmer i stk. 1:

»Retterne i den medlemsstat, på hvis område der er indledt insolvensbehandling i henhold til artikel 3, har kompetence til at behandle enhver sag, der følger direkte af insolvensbehandlingen og har tæt tilknytning hertil, f.eks. anfægtelsessøgsmål.«

7 Artikel 7 i forordning 2015/848 med overskriften »Lovvalg« har følgende ordlyd:

»1. Medmindre andet er fastsat i denne forordning, er den lovgivning, der finder anvendelse på insolvensbehandlingen og dens virkninger, lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område insolvensbehandlingen indledes (»den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes«).

2. Lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, er bestemmende for betingelserne for insolvensbehandlingens indledning og afslutning samt for dens forløb. Lovgivningen bestemmer navnlig følgende:

[...]

g) hvilke fordringer der skal anmeldes i skyldnerens bo, der er under insolvensbehandling, og hvordan fordringer, som er opstået efter insolvensbehandlingens indledning, skal behandles

h) reglerne for anmeldelse, prøvelse og anerkendelse af fordringer

[...]

m) reglerne vedrørende omstødelse, ugyldighed i forhold til kreditorerne eller ugyldighed i sig selv i forbindelse med retshandler, som er til skade for kreditormassen.

[...]«

8 Forordningens artikel 8 med overskriften »Tredjemands tinglige rettigheder« bestemmer:

»1. Indledningen af insolvensbehandlingen berører ikke en kreditors eller en tredjemands tinglige rettighed til fysiske eller immaterielle aktiver, løsøre eller fast ejendom – såvel specifikke aktiver som en række uspecificerede aktiver under ét, der varierer fra tid til anden – som tilhører skyldneren, og som på tidspunktet for insolvensbehandlingens indledning befinder sig på en anden medlemsstats område.

[...]

4. Stk. 1 forhindrer ikke søgsmål om omstødelse, ugyldighed i forhold til kreditorerne eller ugyldighed i sig selv som omhandlet i artikel 7, stk. 2, litra m).«

9 Nævnte forordnings artikel 10 med overskriften »Ejendomsforbehold« fastsætter:

»1. Indledningen af insolvensbehandling mod køberen af et aktiv berører ikke sælgers rettigheder på grundlag af et ejendomsforbehold, når aktivet på tidspunktet for insolvensbehandlingens indledning befinder sig i en anden medlemsstat end den, hvor insolvensbehandlingen er indledt.

2. Indledningen af insolvensbehandling mod sælgeren af et aktiv efter levering af aktivet berettiger ikke til ophævelse eller annullering af salget og forhindrer ikke køberen i at erhverve ejendomsretten til det solgte aktiv, når dette på tidspunktet for insolvensbehandlingens indledning befinder sig i en anden medlemsstat end den, hvor insolvensbehandlingen er indledt.

3. Stk. 1 og 2 forhindrer ikke søgsmål om omstødelse, ugyldighed i forhold til kreditorerne eller ugyldighed i sig selv som omhandlet i artikel 7, stk. 2, litra m).«

10 Samme forordnings artikel 13 med overskriften »Arbejdsaftaler« bestemmer:

»1. Insolvensbehandlingens virkninger for arbejdsaftaler og arbejdsrelationer afgøres udelukkende efter den medlemsstats lovgivning, der finder anvendelse på arbejdsaftalen.

2. Retterne i den medlemsstat, hvor sekundær insolvensbehandling kan indledes, bevarer kompetence til at godkende opsigelsen eller ændringen af de aftaler, der er omhandlet i denne artikel, selv om der ikke er indledt insolvensbehandling i den pågældende medlemsstat.

Første afsnit gælder også for en myndighed, der efter national lovgivning har kompetence til at godkende opsigelsen eller ændringen af de aftaler, der er omhandlet i denne artikel.«

11 Artikel 21 i forordning 2015/848 med overskriften »Insolvensbehandlerens beføjelser« fastsætter i stk. 1 og 2:

»1. Insolvensbehandleren, som er udpeget af en kompetent ret i henhold til artikel 3, stk. 1, kan på en anden medlemsstats område udøve alle de beføjelser, der er tillagt denne efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, så længe der i denne anden medlemsstat hverken er indledt en anden insolvensbehandling eller er truffet afgørelse om anvendelse af sikrende retsmidler som følge af en begæring om indledning af insolvensbehandling. Insolvensbehandleren kan navnlig fjerne skyldnerens aktiver fra den medlemsstats område, hvor de befinder sig, jf. dog artikel 8 og 10.

2. Insolvensbehandleren, som er udpeget af en kompetent ret i henhold til artikel 3, stk. 2, kan i enhver anden medlemsstat indenretsligt og udenretsligt gøre gældende, at løsøregenstande er blevet overført fra den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, til denne anden medlemsstats område efter indledningen af insolvensbehandlingen. Insolvensbehandleren kan ligeledes tage skridt til omstødelse, når det er i kreditorernes interesse.«

12 Denne forordnings kapitel III med overskriften »Sekundære insolvensbehandlinger« omfatter bl.a. forordningens artikel 34-36.

13 Forordningens artikel 34, der har overskriften »Indledning af insolvensbehandlinger«, bestemmer:

»Er der ved en ret i en medlemsstat indledt hovedinsolvensbehandling, som anerkendes i en anden medlemsstat, kan en ret i denne anden medlemsstat, der har kompetence efter artikel 3, stk. 2, indlede sekundær insolvensbehandling efter bestemmelserne i dette kapitel. Hvis hovedinsolvensbehandlingen krævede, at skyldneren er insolvent, undersøges skyldnerens insolvens ikke på ny i den medlemsstat, hvor der kan indledes sekundær insolvensbehandling. Sekundær insolvensbehandling har kun virkning for den del af skyldnerens aktiver, som befinder sig i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling er indledt.«

14 Forordningens artikel 35 med overskriften »Lovvalg« havde følgende ordlyd:

»Medmindre andet er bestemt i denne forordning, er den lovgivning, der finder anvendelse på den sekundære insolvensbehandling, lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område den sekundære insolvensbehandling er indledt.«

15 Artikel 36 i forordning 2015/848 med overskriften »Ret til at give tilsagn med henblik på at undgå sekundær insolvensbehandling« bestemmer:

»1. For at undgå, at der indledes sekundær insolvensbehandling, kan insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen give ensidigt tilsagn (»tilsagnet«) vedrørende de aktiver, der befinder sig i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling kan indledes, om, at den pågældende i forbindelse med udlodning af disse aktiver eller provenuet fra realisationen af disse aktiver vil overholde de fyldestgørelsesrettigheder og den forrang i henhold til national lovgivning, som kreditorerne ville have, hvis der blev indledt sekundær insolvensbehandling i denne medlemsstat. Tilsagnet skal præcisere de faktiske forhold, som det er baseret på, særlig med hensyn til værdien af de aktiver, der befinder sig i den pågældende medlemsstat, og de muligheder, som står til rådighed med henblik på at realisere disse aktiver.

2. Hvis der er givet tilsagn i overensstemmelse med denne artikel, er den lovgivning, der finder anvendelse på udlodning af provenuet fra realisationen af aktiver som omhandlet i stk. 1, på konkursordenen og på kreditorernes rettigheder med hensyn til de aktiver, der er omhandlet i stk. 1, lovgivningen i den medlemsstat, hvor sekundær insolvensbehandling kunne have været indledt. Det relevante tidspunkt for fastsættelse af de i stk. 1 omhandlede aktiver er det tidspunkt, hvor tilsagnet gives.

[...]

5. Tilsagnet skal godkendes af de kendte lokale kreditorer. [...] Insolvensbehandleren underretter de kendte lokale kreditorer om tilsagnet, reglerne og procedurerne for godkendelsen heraf samt om godkendelsen eller afvisningen af tilsagnet.

6. Et efter denne artikel afgivet og godkendt tilsagn er bindende for boet. Hvis der er indledt sekundær insolvensbehandling i henhold til artikel 37 og 38, overfører insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen alle aktiver, som vedkommende har fjernet fra denne medlemsstats område, efter at tilsagnet var givet, eller, hvis disse aktiver allerede er realiseret, provenuet heraf, til insolvensbehandleren for den sekundære insolvensbehandling.

[...]«

16 Forordningens artikel 45 med overskriften »Udøvelse af kreditorernes rettigheder« bestemmer i stk. 1, at »[e]nhver kreditor kan anmelde sine fordringer i hovedinsolvensbehandlingen og i alle sekundære insolvensbehandlinger«.

Spansk ret

17 I henhold til artikel 231, 232 og 238 i Ley Concursal (konkursloven) i den affattelse, der følger af Real Decreto Legislativo 1/2020 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Concursal (kongeligt lovdekret nr. 1/2020 om godkendelse af den konsoliderede affattelse af konkursloven) af 5. maj 2020 (BOE nr. 127 af 7.5.2020), er søgsmålskompetencen principalt tillagt insolvensbehandleren. Denne søgsmålskompetence kan imidlertid subsidiært tillægges kreditorer, når disse skriftligt har anmodet insolvensbehandleren om at anlægge sag, og denne ikke har gjort dette inden for en frist på to måneder fra opfordringen til at handle.

18 Konkurslovens artikel 242 er sålydende:

»Ved massekrav forstås:

[...]

8.° Krav, der opstår som følge af udøvelse af forretnings- eller erhvervsmæssig virksomhed af en enhed, der er genstand for en insolvensbehandling i perioden efter insolvenserklæringen. Denne regel omfatter lønmodtagerkrav, som vedrører den nævnte periode, herunder godtgørelser for afskedigelse eller ophævelse af arbejdsaftaler, som har fundet sted efter insolvenserklæringen [...]

[...]«

Tvisterne i hovedsagerne og de præjudicielle spørgsmål

19 Ved afgørelse af 1. november 2017 indledte Amtsgericht Charlottenburg (byretten i Charlottenburg, Tyskland) en hovedinsolvensbehandling vedrørende Air Berlin. Dette selskab indstillede sin virksomhed efter indledningen af denne procedure. Efterfølgende blev der ved kendelse af 6. november 2020 indledt en sekundær insolvensbehandling i Spanien vedrørende dette samme selskab, som havde et forretningssted i Spanien via Air Berlin Spanien.

20 Sagsøgerne i hovedsagerne, der var ansatte i Air Berlin Spanien, blev afskediget, efter at Air Berlin havde indstillet sin virksomhed.

Sag C-765/22

21 Sagsøgerne i hovedsagen anlagde sag ved de spanske domstole med henblik på at anfægte lovligheden af deres afskedigelser.

22 Ved dom af 30. april 2018 annullerede Sala de lo Social de l'Audiencia Nacional (domstol i arbejdsretlige sager, Spanien) afskedigelserne med virkning fra den 24. november 2017 med den begrundelse, at det ikke fremgik, at insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen havde indledt en insolvensbehandling i Spanien med henblik på at få en retslig godkendelse fra skifteretten, og at den pågældende ikke havde givet arbejdstagernes retlige repræsentanter den obligatoriske dokumentation.

23 Da Air Berlin ikke var i stand til at genansætte sagsøgerne i hovedsagen i deres stillinger, blev selskabet dømt til at udbetale dem visse beløb i godtgørelse og løn, som forfaldt under behandlingen af sagen om anfægtelse af afskedigelserne.

24 Sagsøgerne i hovedsagen, som på daværende tidspunkt var lokale kreditorer som omhandlet i artikel 2, nr. 11), i forordning 2015/848, anmeldte deres fordringer i den hovedinsolvensbehandling, der var indledt i Tyskland, og i den sekundære insolvensbehandling, der var indledt i Spanien, på grundlag af artikel 45, stk. 1, i forordning 2015/848.

25 I forbindelse med hovedinsolvensbehandlingen blev disse fordringer anset for privilegerede fordringer, da de i henhold til tysk lovgivning blev betragtet som massekrav. I forbindelse med den sekundære insolvensbehandling var den udpegede insolvensbehandler derimod af den opfattelse, at sagsøgerne i hovedsagens fordringer var »konkursfordringer«, der følgelig blev

klassificeret blandt de generelle og almindeligt prioriterede fordringer. Ifølge denne insolvensbehandler vedrører henvisningen i konkurslovens artikel 242, nr. 8, til lønmodtagerkrav, der opstår eller fastslås ved en retsafgørelse efter indledning af en insolvensbehandling, de lønmodtagerkrav, der opstår eller fastslås efter indledningen af den sekundære insolvensbehandling, og ikke de lønmodtagerkrav, der opstår eller fastslås efter indledningen af hovedbehandlingen.

26 Sagsøgerne i hovedsagen har anlagt sag ved Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (handelsret nr. 1 i Palma de Mallorca, Spanien), der er den forelæggende ret, med henblik på at anfægte den således fastsatte liste over kreditorer for så vidt angår anerkendelsen af deres krav og disse kravs plads i konkursordenen. De har gjort gældende, at den i konkurslovens artikel 242, nr. 8, omhandlede »insolvenserklæring« nødvendigvis henviser til hovedinsolvensbehandlingen, således at deres lønkrav, der er opstået efter indledningen af sidstnævnte insolvensbehandling, i henhold til denne bestemmelse skal kvalificeres som massekrav.

27 Den forelæggende ret er for det første af den opfattelse, at konkursloven, således som det fremgår af artikel 7, stk. 1, sammenholdt med artikel 7, stk. 2, litra g) og h), samt artikel 35 i forordning 2015/848, synes at være den lovgivning, der finder anvendelse ved fastlæggelsen af de fordringer, der skal anmeldes i skyldnerens bo, og af, hvordan fordringer, som er opstået efter insolvensbehandlingens indledning, skal behandles.

28 Den forelæggende ret er desuden i tvivl om, hvilken dato for indledningen af insolvensbehandlingen der skal tages hensyn til ved kvalificeringen af fordringerne i hovedsagen. Da afgørelserne fra de spanske domstole i arbejds- og socialretlige sager blev truffet efter indledningen af hovedinsolvensbehandlingen, men før indledningen af den sekundære insolvensbehandling, er de i hovedsagen omhandlede fordringer enten »massekrav« eller »konkursfordringer«, alt efter hvilken insolvensbehandling der skal lægges til grund i henhold til konkurslovens artikel 242, nr. 8.

29 Den forelæggende ret har konstateret, at den fortolkning, som insolvensbehandleren i forbindelse med den sekundære insolvensbehandling har anlagt, er forenelig med en ordlydsfortolkning af konkurslovens artikel 242, nr. 8. Den forelæggende ret er imidlertid af den opfattelse, at denne fortolkning kan være i strid med en systematisk fortolkning af artikel 7, stk. 1, og artikel 7, stk. 2, litra g) og h), samt artikel 35 i forordning 2015/848, sammenholdt med 72. betragtning til denne forordning, inden for rammerne af den blandede fælles procedure, der er indført ved den nævnte forordning.

30 Dette kan navnlig være tilfældet, når et af de hensyn, som i henhold til 23. og 40. betragtning til samme forordning begrunder muligheden for at indlede sekundære insolvensbehandlinger, ganske enkelt er ønsket om at beskytte lokale interesser. I denne sammenhæng ville det være inkonsekvent, hvis forordning 2015/848 bestemmer, at prioriteringen af fordringer eller lønmodtagerkravs plads i konkursordenen af hensyn til beskyttelsen af lokale interesser bestemmes i overensstemmelse med loven om insolvensbehandlingen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, men at anvendelsen af den nævnte lov fører til et resultat, der er til skade for de interesser, der søges beskyttet.

31 På denne baggrund har Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (handelsret nr. 1 i Palma de Mallorca) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Henset til udformningen af den [blandede] fælles procedure i [forordning 2015/848], hvorefter det er muligt at indlede sekundære insolvensbehandlinger, som alene finder anvendelse på de aktiver, der befinder sig i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, kan artikel 35, artikel 7, stk. 1, [og artikel 7], stk. 2, litra g) og h), sammenholdt med 72. betragtning [til nævnte forordning], fortolkes således, at anvendelsen af lovgivningen i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling indledes, på behandlingen af de »fordringer, som er opstået efter insolvensbehandlingens indledning«, vedrører de fordringer, som er opstået efter hovedinsolvensbehandlingens indledning, og ikke efter den sekundære insolvensbehandlings indledning?«

Sag C-772/22

32 Da hovedinsolvensbehandlingen blev indledt den 1. november 2017, rådede Air Berlin over aktiver og rettigheder på det spanske område. Disse aktiver og rettigheder omfatter en fordring med pant i jordlodder i matrikelregistret, der var registreret i Registro de la Propiedad núm. 2 (ejendomsregistret nr. 2) i Ciudad Real (Spanien), og som tilhørte selskabet CR Aeropuertos, S.L. Der blev indledt en insolvensbehandling af det sidstnævnte selskab af Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (retten i første instans nr. 4 i Ciudad Real, Spanien), og Air Berlin blev tillagt en særligt privilegeret fordring.

33 Idet insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen gjorde Air Berlins rettigheder gældende, traf Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (retten i første instans nr. 4 i Ciudad Real) den 10. maj 2019 afgørelse om overførsel af et beløb på 1 061 291,86 EUR til insolvensbehandlerens forvaltningskonto som betaling af den særligt privilegerede fordring.

34 Inden denne overførsel blev foretaget, havde dommeren ved Juzgado de Primera Instancia nº 4 de Ciudad Real (retten i første instans nr. 4 i Ciudad Real) krævet og modtaget et bevis for godkendelse fra den tyske ret, der varetog hovedinsolvensbehandlingen. Denne dommer var derimod ikke blevet underrettet om den omstændighed, at Juzgado de lo Social nº 5 de Palma de Mallorca (domstolen i arbejds- og socialretlige sager nr. 5, Spanien) den 24. januar 2018 med henblik på at sikre betalingen af et lønmodtagerkrav på 245 996,93 EUR til en af sagsøgerne i hovedsagen havde truffet afgørelse om arrest i de aktiver og rettigheder, der var knyttet til Air Berlin Spanien.

35 Sagsøgerne i hovedsagen har anlagt sag ved Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (handelsret nr. 1 i Palma de Mallorca), der er den forelæggende ret, med påstand om annullation af den retsakt, hvorved aktiverne var blevet fjernet fra det spanske område. I forbindelse med dette søgsmål har de gjort gældende, at insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen uretmæssigt har fjernet de aktiver, der befandt sig i den medlemsstat, hvor der på grund af et forretningssted kunne være indledt en sekundær insolvensbehandling, fra denne medlemsstats område. De har gjort gældende, at der følgelig er sket en tilsidesættelse af artikel 34 og 36 i forordning 2015/848 samt af 46. betragtning til forordningen. De lokale kreditorer har lidt skade, fordi denne handling forhindrer dem i at få deres fordring indfriet.

36 Sagsøgerne i hovedsagen har anført, at de har været udsat for forskelsbehandling i forhold til den behandling, som de øvrige arbejdstagere blev indrømmet under hovedinsolvensbehandlingen vedrørende Air Berlin, med den begrundelse, at de ikke havde fået udbetalt noget beløb.

37 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at det er nødvendigt at få præciseret fortolkningen af denne forordning.

38 For det første er den i tvivl om, hvordan aktiverne i et konkursbo i en sekundær insolvensbehandling fastlægges, og nærmere bestemt om det tidsmæssige parameter, der skal tages i betragtning ved fastlæggelsen af aktiverne og de rettigheder, der indgår heri.

39 For det andet er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt den handling, hvorved aktiver fjernes fra det område, hvor forretningsstedet er beliggende, eventuelt er ulovlig og uretmæssig.

40 Denne ret har bemærket, at artikel 21, stk. 1, i forordning 2015/848 tillader insolvensbehandleren af fjerne skyldnerens aktiver fra den medlemsstats område, hvor de befinder sig.

41 I det foreliggende tilfælde er spørgsmålet, om insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen på grundlag af denne beføjelse kan fjerne skyldnerens aktiver fra medlemsstatens område, når den pågældende ved, at der er sandsynlighed for, at der vil blive indledt en sekundær insolvensbehandling, og til trods for, at der er truffet en retsafgørelse om arrest i aktiver.

42 For det tredje er den forelæggende ret i tvivl om kreditorernes ret til at anlægge anfægtelsessøgsmål til prøvelse af handlinger foretaget af insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen.

43 Den forelæggende ret har i denne forbindelse anført, at artikel 6, stk. 1, i forordning 2015/848 udtrykkeligt bestemmer, at retterne i den medlemsstat, på hvis område insolvensbehandlingen er indledt i henhold til artikel 3, har kompetence til at påkende anfægtelsessøgsmål.

44 Den samme ret er imidlertid i tvivl om, hvorvidt det søgsmål, som sagsøgerne i hovedsagen har anlagt, er et skridt til omstødelse som omhandlet i denne forordnings artikel 21, stk. 2, for så vidt som deres søgsmål vedrører en handling, der er foretaget af insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen og ikke af skyldneren.

45 Selv om en sådan insolvensbehandler handler i skyldnerens navn og for dennes regning, udføres denne handling imidlertid ikke af skyldneren, men af nævnte insolvensbehandler i forbindelse med udøvelsen af den beføjelse, som den pågældende er tillagt i henhold til artikel 21, stk. 1, i forordning 2015/848, til at fjerne skyldnerens aktiver fra den medlemsstats område, hvor de befinder sig.

46 Den forelæggende ret er derfor af den opfattelse, at fortolkningen af artikel 21, stk. 2, i forordning 2015/848 er nødvendig for at afgøre, om en sådan handling, der er foretaget af insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen, kan gøres til genstand for et skridt til omstødelse på begæring af insolvensbehandleren for den sekundære insolvensbehandling.

47 Besvarelsen af dette spørgsmål vil således gøre det muligt for den forelæggende ret at afgøre, om de lokale kreditorer i overensstemmelse med den ordning for kreditorers subsidiære søgsmålskompetence, der er fastsat i konkurslovens artikel 232 og 238, har kompetence til at anlægge søgsmålet i hovedsagen.

48 På denne baggrund har Juzgado de lo Mercantil nº 1 de Palma de Mallorca (handelsret nr. 1 i Palma de Mallorca) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) [K]an [...] artikel 3, stk. 2, og artikel 34 [i forordning 2015/848] fortolkes således, at de aktiver, der befinder sig i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling indledes, og hvortil virkningerne af insolvensbehandlingen er begrænset, alene er de aktiver, der eksisterer på det tidspunkt, hvor den sekundære insolvensbehandling indledes, og ikke dem, der eksisterede på tidspunktet for hovedinsolvensbehandlingens indledning?

2) Kan artikel 21, stk. 1, i [forordning 2015/848] fortolkes således, at det er i overensstemmelse med beføjelsen til at fjerne skyldnerens aktiver fra den medlemsstats område, hvor de befinder sig, når insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen beslutter at fjerne aktiver uden at anmode om indledning af en sekundær insolvensbehandling, eller undgår dette ved at give et ensidigt tilsagn i medfør af [denne forordnings] artikel 36 og 37, når han er bekendt med, at der i den pågældende medlemsstat findes lokale kreditorer med lønmodtagerkrav, som er blevet anerkendt ved dom, og at en domstol i arbejds- og socialretlige sager har truffet afgørelse om arrest i aktiver?

3) Kan artikel 21, stk. 2, i [forordning 2015/848] fortolkes således, at den beføjelse til at tage skridt til omstødelse i kreditorernes interesse, som indrømmes insolvensbehandleren for den sekundære insolvensbehandling, finder anvendelse på et tilfælde som det her beskrevne, hvor en retshandel foretaget af den for hovedinsolvensbehandlingen udpegede insolvensbehandler ønskes omstødt?«

Om de præjudicielle spørgsmål

49 Det skal indledningsvis præciseres, at for så vidt som forordning 2015/848 har ophævet og erstattet Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om insolvensbehandling (EFT 2000, L 160, s. 1), gælder den af Domstolen anlagte fortolkning af sidstnævnte forordnings bestemmelser ligeledes for førstnævnte forordnings bestemmelser, når disse bestemmelser kan sidestilles med hinanden.

Det præjudicielle spørgsmål i sag C-765/22

50 Med sit eneste spørgsmål i sag C-765/22 ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 7 og 35 i forordning 2015/848, sammenholdt med 72. betragtning til denne forordning, skal fortolkes således, at de alene kræver, at lovgivningen i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling er indledt, finder anvendelse på behandlingen af fordringer, der er opstået efter indledningen af denne insolvensbehandling, og ikke på behandlingen af fordringer, der er opstået mellem indledningen af hovedinsolvensbehandlingen og indledningen af den sekundære insolvensbehandling.

51 Hvad i denne henseende i første række angår ordlyden af de relevante bestemmelser skal det for det første bemærkes, at såvel artikel 7, stk. 1, i forordning 2015/848, som finder anvendelse på hovedinsolvensbehandlingen og den sekundære insolvensbehandling, som forordningens artikel 35, der kun vedrører sekundære insolvensbehandlinger, henviser til lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt.

52 I henhold til nævnte forordnings artikel 2, nr. 8), er tidspunktet for insolvensbehandlingens indledning det tidspunkt, hvor afgørelsen om indledning af insolvensbehandling får virkning, uanset om afgørelsen er endelig eller ej.

53 For det andet præciserer samme forordnings artikel 7, stk. 2, litra g), at lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, navnlig afgør, hvordan fordringer, som er opstået efter insolvensbehandlingens indledning, skal behandles.

54 Det følger af disse bemærkninger, at artikel 7, stk. 1, i forordning 2015/848 er en lovvalgsregel, og denne kvalificering bekræftes i øvrigt af 66. betragtning til denne forordning, hvoraf fremgår, at de ensartede lovvalgsregler, som fastsættes i forordningen, træder i stedet for de nationale internationalprivatretlige regler (jf. analogt dom af 22.11.2012, Bank Handlowy og Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, præmis 47).

55 Det fremgår ganske vist af 72. betragtning til den nævnte forordning, at spørgsmålet om virkningerne af en insolvensbehandling for videreførelsen eller afslutningen af et ansættelsesforhold og for de rettigheder og pligter, som parterne i et sådant arbejdsforhold har, afgøres efter den lovgivning, der finder anvendelse på den relevante ansættelsesaftale, og ikke af loven i den medlemsstat hvor insolvensbehandling er indledt. I denne betragtning præciseres det imidlertid udtrykkeligt, at den nævnte undtagelse ikke finder anvendelse på spørgsmålet om, hvorvidt lønmodtagerkravene er sikret som privilegerede krav, og hvilken plads i konkursordenen disse privilegerede krav eventuelt skal have.

56 Eftersom en bestemmelse, der fraviger et princip, skal fortolkes strengt (jf. i denne retning dom af 18.1.2001, Kommissionen mod Spanien, C-83/99, EU:C:2001:31, præmis 19, og af 10.3.2005, EasyCar, C-336/03, EU:C:2005:150, præmis 21), skal denne regel nødvendigvis gælde for artikel 13 i forordning 2015/848, som udgør en undtagelse til princippet om lex concursus, der er præciseret i 66. betragtning til denne forordning.

57 Det følger heraf, at spørgsmålet om, hvordan fordringer som de i hovedsagerne omhandlede, som er opstået efter hovedinsolvensbehandlingens indledning, skal behandles, og spørgsmålet vedrørende anerkendelsen af disse krav og deres plads i konkursordenen er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 7, stk. 2, litra g), i forordning 2015/848, der indeholder en udtrykkelig henvisning til lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt. Dette spørgsmål skal følgelig afgøres i henhold til den lex concursus, der på dette grundlag anses for at finde anvendelse (jf. analogt dom af 22.11.2012, Bank Handlowy og Adamiak (C-116/11, EU:C:2012:739, præmis 50).

58 I anden række understøttes denne fortolkning af artikel 7 og 35 i forordning 2015/848, hvorefter det er lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, der afgør, hvordan fordringer, der er opstået efter indledningen af insolvensbehandlingen, skal behandles, af en systematisk fortolkning af denne forordning.

59 For det første fremgår det af artikel 3, stk. 2, og artikel 34 i forordning 2015/848, at virkningerne af en sekundær insolvensbehandling er begrænsede til de af skyldnerens aktiver, som på datoen for indledningen af denne insolvensbehandling befandt sig på den medlemsstats område, hvor den nævnte insolvensbehandling indledes (jf. analogt dom af 11.6.2015, Comité d'entreprise de Nortel Networks m.fl., C-649/13, EU:C:2015:384, præmis 48, og af 14.11.2018, Wiemer & Trachte, C-296/17, EU:C:2018:902, præmis 40).

60 For det andet gør anvendelsen af princippet om lex concursus på tidspunktet for indledningen af den sekundære insolvensbehandling det muligt let at identificere den lovgivning, der finder anvendelse, samtidig med at den mulighed, som samme forordnings artikel 45 giver kreditorerne for at anmelde deres fordringer, ikke blot i forbindelse med hovedinsolvensbehandlingen, men også i forbindelse med alle sekundære insolvensbehandlinger, tilgodeses.

61 For det tredje er en sådan fortolkning, henset til den omstændighed, at artikel 7 i forordning 2015/848 har karakter af en lovvalgsregel, ligeledes i overensstemmelse med denne forordnings formål, som ikke er at indføre en ensartet insolvensbehandling, men, som det fremgår af tredje betragtning til denne forordning, at sikre, at grænseoverskridende insolvensbehandlinger kan afvikles effektivt. Som Domstolen allerede har haft lejlighed til at fastslå, fastsætter forordningen således kompetence- og anerkendelsesregler samt regler vedrørende den lovgivning, der finder anvendelse på dette område (jf. analogt dom af 22.11.2012, Bank Handlowy og Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, præmis 45). Spørgsmålet om, hvordan fordringer, der er opstået efter indledningen af insolvensbehandlingen som omhandlet i denne artikel 7, skal behandles, skal derfor afgøres i henhold til den lex concursus, der er udpeget som anvendelig.

62 Det følger af ovenstående betragtninger, at artikel 7 og 35 i forordning 2015/848, sammenholdt med 72. betragtning til denne forordning, skal fortolkes således, at lovgivningen i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling er indledt, alene finder anvendelse på behandlingen af fordringer, der er opstået efter indledningen af denne insolvensbehandling, og ikke på behandlingen af fordringer, der er opstået mellem indledningen af hovedinsolvensbehandlingen og indledningen af den sekundære insolvensbehandling.

De præjudicielle spørgsmål i sag C-772/22

Det første spørgsmål

63 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3, stk. 2, og artikel 34 i forordning 2015/848 skal fortolkes således, at den konkursmasse, som befinder sig i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling er indledt, udelukkende udgøres af aktiver, som befinder sig på denne medlemsstats område på tidspunktet for indledningen af denne insolvensbehandling, eller om den ligeledes omfatter de aktiver, som befandt sig på nævnte medlemsstats område, da hovedinsolvensbehandlingen blev indledt, og som i mellemtiden er blevet fjernet af insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen.

64 Indledningsvis bemærkes, som det fremgår af den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 59, følger det af disse bestemmelsers ordlyd, at virkningerne af en sekundær insolvensbehandling er begrænsede til de af skyldnerens aktiver, som på datoen for indledningen af denne insolvensbehandling befandt sig på den medlemsstats område, hvor den sekundære insolvensbehandling indledes.

65 Dernæst støttes denne fortolkning af en systematisk fortolkning af forordning 2015/848.

66 Selv om det i første række fremgår af ordlyden af forordningens artikel 21, stk. 2, at insolvensbehandleren for den sekundære insolvensbehandling kan gøre gældende, at løsøregenstande er blevet overført fra den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, til en anden medlemsstats område, er denne mulighed udtrykkeligt begrænset til overdragelsestransaktioner, der gennemføres efter indledningen af nævnte insolvensbehandling.

67 I anden række fastsætter forordningens artikel 36, stk. 1, ligeledes, at insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen kan afgive et ensidigt tilsagn vedrørende de aktiver, der befinder sig i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling kan indledes, med henblik på at undgå sådan insolvensbehandling. For det tilfælde, at der er afgivet et sådant tilsagn, præciserer samme forordnings artikel 36, stk. 6, at når der er indledt en sekundær insolvensbehandling på trods af et tilsagn fra insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen, skal denne insolvensbehandler overføre alle aktiver, som vedkommende har fjernet fra denne medlemsstats område, efter at tilsagnet var afgivet.

68 Denne bestemmelse fremhæver EU-lovgivers ønske om at begrænse konsekvenserne af indledningen af en sekundær insolvensbehandling for de handlinger, der træffes af insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen.

69 Endelig kan en fortolkning af artikel 3, stk. 2, og artikel 34 i forordning 2015/848, som begrænser den konkursmasse, der befinder sig i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling er indledt, til de aktiver, som befinder sig på denne medlemsstats område på tidspunktet for indledningen af denne insolvensbehandling, forene de forskellige formål, der forfølges med denne forordning, således som de bl.a. er nævnt i 23. og 40. betragtning til forordningen.

70 Selv om hovedformålet med sekundære insolvensbehandlinger er at beskytte lokale interesser, har hovedinsolvensbehandlingen nemlig universel virkning, for så vidt som den finder anvendelse på skyldnerens aktiver i alle medlemsstater (jf. analogt dom af 22.11.2012, Bank Handlowy og Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, præmis 40). I dette system har hovedinsolvensbehandlingen – som det præciseres i 48. betragtning til forordningen – således forrang for den sekundære insolvensbehandling (jf. analogt dom af 22.11.2012, Bank Handlowy og Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, præmis 60). Forordning 2015/848 gennemfører således formålet om, at grænseoverskridende insolvensbehandlinger kan afvikles effektivt ved at samordne hovedinsolvensbehandlingen og den sekundære insolvensbehandling under overholdelse af hovedinsolvensbehandlingens fortrinsret (jf. analogt dom af 22.11.2012, Bank Handlowy og Adamiak, C-116/11, EU:C:2012:739, præmis 72).

71 Det følger af ovenstående betragtninger, at artikel 3, stk. 2, og artikel 34 i forordning 2015/848 skal fortolkes således, at den konkursmasse, som befinder sig i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling er indledt, udelukkende udgøres af aktiver, som befinder sig på denne medlemsstats område på tidspunktet for indledningen af denne insolvensbehandling.

Det andet spørgsmål

72 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 21, stk. 1, i forordning 2015/848 skal fortolkes således, at insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen kan fjerne skyldnerens aktiver fra en anden medlemsstats område end den, hvor hovedinsolvensbehandlingen er indledt, selv om vedkommende har kendskab til

dels, at lokale kreditorer har lønmodtagerkrav på denne anden medlemsstats område, som er anerkendt ved retsafgørelser, dels en arrest i aktiver, som er anordnet af en domstol i arbejds- og socialretlige sager i sidstnævnte medlemsstat.

73 Hvad angår ordlyden af artikel 21, stk. 1, i forordning 2015/848 fastsætter denne bestemmelse, at insolvensbehandleren på en anden medlemsstats område kan »udøve alle de beføjelser, der er tillagt denne efter lovgivningen i den medlemsstat«, hvor hovedinsolvensbehandlingen er indledt, og dette »så længe der i denne anden medlemsstat hverken er indledt en anden insolvensbehandling eller er truffet afgørelse om anvendelse af sikrende retsmidler som følge af en begæring om indledning af insolvensbehandling«. Denne bestemmelse præciserer udtrykkeligt, at disse beføjelser omfatter beføjelsen til at fjerne aktiver fra den medlemsstats område, hvor de befinder sig, med det ene forbehold, at forordningens artikel 8 og 10, der vedrører henholdsvis eksistensen af en kreditors eller en tredjemands tinglige ret og et ejendomsforbehold, finder anvendelse.

74 Som det fremgår af 67. og 68. betragtning til nævnte forordning, skal disse undtagelser, som har til formål at beskytte berettigede forventninger og omsætningssikkerheden i andre medlemsstater end den, hvor hovedinsolvensbehandlingen er indledt, fortolkes strengt, og deres rækkevidde må ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at opnå dette formål (jf. analogt dom af 16.4.2015, Lutz, C-557/13, EU:C:2015:227, præmis 34, og af 22.4.2021, Oeltrans Befrachtungsgesellschaft, C-73/20, EU:C:2021:315, præmis 24).

75 Lokale kreditorers lønmodtagerkrav og arrest i aktiver, som det er tilfældet i hovedsagerne, kan imidlertid ikke forhindre, at insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen fjerner aktiver fra den medlemsstats område, hvor den sekundære insolvensbehandling er indledt, medmindre disse krav eller denne arrest i henhold til den lovgivning, der finder anvendelse i medfør af samme forordnings artikel 8, vedrører tinglige rettigheder.

76 Denne fortolkning underbygges af den sammenhæng, hvori artikel 21, stk. 1, i forordning 2015/848 indgår.

77 I første række fastsætter denne forordnings artikel 21, stk. 2, første punktum, at insolvensbehandleren for den sekundære insolvensbehandling kan gøre gældende, at løsøregenstande er blevet overført fra den medlemsstat, hvor denne insolvensbehandling er indledt, til en anden medlemsstats område »efter indledningen af [den nævnte] insolvensbehandling«. I andet punktum i denne bestemmelse tilføjes det, at denne insolvensbehandler kan tage skridt til omstødelse, når det er i kreditorernes interesse. Denne sidste præcisering har imidlertid kun effektiv virkning, hvis den vedrører andre aktiver end dem, der er omhandlet i bestemmelsens første punktum, således at disse aktiver nødvendigvis er dem, der var blevet overført fra den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling blev indledt, inden denne insolvensbehandling blev indledt.

78 Artikel 21, stk. 1 og 2, i forordning 2015/848 sikrer således en sammenhæng mellem insolvensbehandlerens beføjelser og mekanismerne til beskyttelse af lokale kreditorers interesser i overensstemmelse med EU-lovgivers hensigt, således som denne er udtrykt i 46. betragtning til denne forordning. Det fremgår af denne betragtning, at insolvensbehandleren i hovedinsolvensbehandlingen af hensyn til effektiv beskyttelse af lokale kreditorers interesser ikke uretmæssigt bør kunne realisere eller fjerne aktiver, der befinder sig i den medlemsstat, hvor et

forretningssted er beliggende, navnlig ikke, hvis formålet hermed er at forhindre, at disse interesser kan opfyldes effektivt, hvis der efterfølgende indledes en sekundær insolvensbehandling.

79 I anden række understøttes en sådan fortolkning af artikel 21, stk. 1, i forordning 2015/848, hvorefter insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen kan fjerne skyldnerens aktiver fra en anden medlemsstats område end den, hvor hovedinsolvensbehandlingen er indledt, af denne forordnings artikel 36, stk. 6.

80 Når der indledes en sekundær insolvensbehandling, selv om insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen tidligere har givet et ensidigt tilsagn som omhandlet i artikel 36, stk. 1, i forordning 2015/848, pålægger denne forordnings artikel 36, stk. 6, nemlig udelukkende denne insolvensbehandler at overføre de aktiver, som vedkommende har fjernet »efter at tilsagnet var givet«, hvilket indebærer, at nævnte insolvensbehandler har beføjelse til at fjerne disse aktiver. Da insolvensbehandlerens ensidige tilsagn kun er en mulighed, således som anvendelsen af verbet »kan« i forordningens artikel 36, stk. 1, viser, kan omfanget af den pågældendes beføjelser, navnlig muligheden for at fjerne aktiver, så meget desto mindre begrænses, når vedkommende ikke har givet noget tilsagn i denne bestemmelses forstand.

81 Det følger af ovenstående betragtninger, at artikel 21, stk. 1, i forordning 2015/848 skal fortolkes således, at insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen kan fjerne skyldnerens aktiver fra en anden medlemsstats område end den, hvor hovedinsolvensbehandlingen er indledt, selv om vedkommende har kendskab til dels, at lokale kreditorer har lønmodtagerkrav på denne anden medlemsstats område, som er anerkendt ved retsafgørelser, dels en arrest i aktiver, som er anordnet af en domstol i arbejds- og socialretlige sager i sidstnævnte medlemsstat.

Det tredje spørgsmål

82 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 21, stk. 2, i forordning 2015/848 skal fortolkes således, at insolvensbehandleren for den sekundære insolvensbehandling kan tage skridt til omstødelse af en handling, som er foretaget af insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen.

83 Ifølge denne bestemmelse kan insolvensbehandleren for den sekundære insolvensbehandling tage skridt til omstødelse, når det er i kreditorernes interesse. Som sagsøgerne i hovedsagerne og Europa-Kommissionen har fremhævet i deres indlæg, er den personkreds, over for hvilken et sådant skridt kan tages, således på ingen måde begrænset.

84 Det følger heraf, at intet i ordlyden af den nævnte bestemmelse gør det muligt at støtte en fortolkning af bestemmelsen, der forhindrer insolvensbehandleren for den sekundære insolvensbehandling i at tage skridt til omstødelse af en handling foretaget af insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen, såfremt den pågældende finder, at dette skridt er i kreditorernes interesse.

85 Denne fortolkning er i øvrigt i overensstemmelse med et af de væsentlige formål med forordning 2015/848, der, ved muligheden for at indlede en sekundær insolvensbehandling, således som det fremgår af 40. og 46. betragtning til denne forordning, består i at beskytte lokale interesser (jf. analogt dom af 4.9.2014, Burgo Group, C-327/13, EU:C:2014:2158, præmis 36).

86 Det følger af ovenstående betragtninger, at artikel 21, stk. 2, i forordning 2015/848 skal fortolkes således, at insolvensbehandleren for den sekundære insolvensbehandling kan tage skridt til omstødelse af en handling, som er foretaget af insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen.

Sagsomkostninger

87 Da sagens behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

1) **Artikel 7 og 35 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/848 af 20. maj 2015 om insolvensbehandling, sammenholdt med 72. betragtning til denne forordning,**

   skal fortolkes således, at

   lovgivningen i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling er indledt, alene finder anvendelse på behandlingen af fordringer, der er opstået efter indledningen af denne insolvensbehandling, og ikke på behandlingen af fordringer, der er opstået mellem indledningen af hovedinsolvensbehandlingen og indledningen af den sekundære insolvensbehandling.

2) **Artikel 3, stk. 2, og artikel 34 i forordning 2015/848**

   skal fortolkes således, at

   den konkursmasse, som befinder sig i den medlemsstat, hvor den sekundære insolvensbehandling er indledt, udelukkende udgøres af aktiver, som befinder sig på denne medlemsstats område på tidspunktet for indledningen af denne insolvensbehandling.

3) **Artikel 21, stk. 1, i forordning 2015/848**

   skal fortolkes således, at

   insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen kan fjerne skyldnerens aktiver fra en anden medlemsstats område end den, hvor hovedinsolvensbehandlingen er indledt, selv om vedkommende har kendskab til dels, at lokale kreditorer har lønmodtagerkrav på denne anden medlemsstats område, som er anerkendt ved retsafgørelser, dels en arrest i aktiver, som er anordnet af en domstol i arbejds- og socialretlige sager i sidstnævnte medlemsstat.

4) **Artikel 21, stk. 2, i forordning 2015/848**

   skal fortolkes således, at

insolvensbehandleren for den sekundære insolvensbehandling kan tage skridt til omstødelse af en handling, som er foretaget af insolvensbehandleren for hovedinsolvensbehandlingen.

Underskrifter